

DOI: <https://doi.org/10.31318/2786-8877.6.2023.291365>

ЛІСНЯК І. М.

Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України. Кандидат мистецтвознавства, науковий співробітник відділу музикознавства та етномузикології (Київ, Україна).

Lisniak, Inna. Rylsky Institute of Art Studies, Folkloristics and Ethnology of the National Academy of Sciences. Candidate of Art Criticism (PhD), Senior Researcher Music Studies and Ethnomusicology Department (Kyiv, Ukraine).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9079-0282>

© Лісняк І. М., 2023.

**УКРАЇНСЬКІ ІМПРЕЗИ
В МУЗИЧНОМУ ПРОСТОРИ СУЧАСНОЇ ЕСТОНІЇ
UKRAINIAN EVENTS
IN THE MUSICAL SPACE OF MODERN ESTONIA**

Міжкультурні діалоги воєнного сьогодення є «культурним фронтом», важливим джерелом підтримки українського народу, який виборює право жити у вільній, суверенній країні. Музично-культурні події поза межами України не лише доповнюють цілісність «образу» сучасної музичної сфери, а й демонструють світові свої унікальні мистецькі надбання.

Чи не найбільшу підтримку Україні в боротьбі за її незалежність надає невелика держава Європи, але найбільш успішніша в економічному плані у пострадянському просторі, — Естонія. Пам'ятаючи про недавнє окупаційне радянське минуле, естонці висловлюють щиро солідарність з народом України. У зв'язку з цим україно-естонські музичні зв'язки набувають нових форм взаємодії і потребують висвітлення. Деякі аспекти наукового осмислення міжкультурного діалогу між країнами здійснено у працях Антоніни Азарової та Богдани Фільц [2008], І. Лісняк [2019; 2022].

«Українська весна-22» в Естонії майоріла не лише жовто-блакитними стягами на вулицях великих і маленьких міст і селищ, звучанням гімну України в радіопросторі, а й численними культурними акціями на підтримку України. 4 березня в одному з найстаріших театрів Естонії Ванемуйне (Vanemuine) в місті Тарту відбувся концерт хору та симфонічного оркестру Vanemuise Opera під орудою головного хормейстера театру, диригента українського походження Олександра Бражника. Його дружина — солістка театру «Естонія» Олена Бражник — виступила в Національній опері «Естонія» 5 березня. Наступного дня викладачі і студенти Естонської академії музики і театру в Таллінні організували концерт на підтримку України.

14–16 квітня в концертних залах Таллінна, Тарту і Пярну відбулися концерти, присвячені українським матерям. Прозвучала ораторія Антоніна Дворжака «Stabat Mater».

Серед численних музичних імпрез на підтримку України зазначимо проєкт «Eesti laulab Ukrainale» («Естонія співає Україні»), ініціатива якого належала фотографу Каупо Кіккасу (Кауро Кіккас), підприємцю Енно Рятсепу (Енно Рятсеп) і композитору Йонасу Тарму (Jonas Tarm). Концерт відбувся 22 травня на Співочому полі — священному місці для естонців — прозвучала стрілецька пісня Степана Чернецького «Червона калина», присвячена боротьбі українського народу за свободу. Й. Тарм аранжував твір для чотириголосного мішаного хору *a cappella*. Під орудою відомого естонського диригента Хірво Сурви (Hirvo Surva) пролунав гімн січових стрільців у виконанні чотиритисячного хору¹. Заспів виконала Варвара Бражник, донька Олександра й Олени Бражників. Зауважимо, що хоровий спів посідає особливе місце в музичному житті естонського суспільства, це один із символів свободи.

У сучасному культурному просторі з усіх куточків світу лунають різні інтерпретації цього твору. Науковці осмислюють цей феномен, зокрема Валентина Кузик здійснила

---

¹ У заході взяли участь хорові колективів Естонії та всі охочі.

«конструювання символічної образності» мелодичних структур «Червоної калини» [2022].

Музика українського композитора В. Сильвестрова має поціновувачів серед естонських слухачів. Найвідоміший естонський композитор Арво Пярт і Валентин Сильвестров багато років товаришують, їхня творчість містить певні паралелі. 4–6 листопада в Центрі Арво Пярта відбувся концерт-вистава «Чорна стеля» в постановці Віктора Марвіна (Victor Marvin), актора, режисера українського походження, який проживає в Естонії. У виставі звучала музика А. Пярта і В. Сильвестрова.

Ювілейне привітання українському Маестро опубліковане на сторінці Центру:

Ми надсилаємо найтепліші вітання та найкращі побажання шановному композитору з Центру Арво Пярта, Лауласмаа. Нехай Ваша музика принесе Вам і Вашій країні радість і надію в цей важкий і неспокійний час, так само, як вона допомогла і втішила багатьох слухачів у всьому світі!¹.

[Valentyn Sylvestrov 85, 2022].

Від себе А. Пярт додав:

Дорогий Валентине, ми всією душею з тобою в цей прекрасний день! Бажаємо Вам і Вашій родині мужності та наснаги! Арво і Нора Пярт.

[Valentyn Sylvestrov 85, 2022].

Концерти до 85-річчя В. Сильвестрова відбулися в концертних залах Тарту і Йихви 15–16 листопада 2022 року. У програмі звучали «Багатели» ор. 1–5 та «Віддалена музика» для фортепіано у виконанні піаніста Хандо Нахура (Hando Nahkur).

Українські музиканти також долучаються до мистецьких проєктів, що проходять в Естонії. Протягом 24–28 квітня в Паїде, Тарту, Хаапсулу, Таллінні та Йихві відбулися концертні заходи Національного камерного оркестру України «Київські солісти» під орудою Анатолія Васильківського.

---

¹ Тут і далі іншомовні джерела цитовано у перекладі авторки статті.

Цього року восьмий фестиваль класичної музики Odessa Classiks, що традиційно відбувався в Одесі, пройшов в Естонії 31 травня — 4 червня (Таллінн, Тарту, Лауласмаа)¹.

Підсумовуючи характеристику музичних зв'язків між Україною та Естонією, додамо, що вони потребують подальших аналітичних узагальнень.

Список використаної літератури

1. Азарова А. О., Фільц Б. М. Естонсько-українські музичні зв'язки // Українська музична енциклопедія. Т. 2 : Е — К / Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнології ім. М. Т. Рильського; редкол.: Г. А. Скрипник (гол.), А. П. Калениченко (заст. гол.), І. М. Сікорська (відп. секретар). Київ, 2008. С. 37–40.

2. Кузик В. В. Алгоритми конструювання символічної образності пісні «Ой у лузі червона калина» // Музика : електрон. журн. 2022. 8 серпня. URL: <http://mus.art.co.ua/alhorytmy-konstruiuvannia-symvolichnoi-obraznosti-pisni-oy-u-luzi-chervona-kalyna/> (дата звернення: 10.10.2022).

3. Лісняк І. М. Творчість сучасних українських бандуристів у музично-культурному житті країн Балтії // Мистецтвознавство. Культурологія : зб. наук. пр. ІХ міжнародного конгресу українців / Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2019. С. 263–272.

4. Лісняк І. М. Українська «Мелодія» в серцях естонських слухачів // Музика : електрон. журн.. 2022. 6 квітня. URL: <https://mus.art.co.ua/ukrainska-melodiia-u-sertsiax-estonskykh-slukhachiv/> (дата звернення: 10.10.2022).

5. Valentyn Sylvestrov 85 // Arvo Pärt Centre. 2022. September 30. URL: <https://www.arvopart.ee/en/valentyn-sylvestrov-85/> (дата звернення: 10.10.2022).

---

¹ Фестиваль започаткував в Одесі 2015 року український піаніст Олексій Ботвінов.